

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
W BIAŁYMSTOKU**

Egz. Nr 2

**PROTOKÓŁ Z KONTROLI PROBLEMOWEJ
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE
W BIAŁYMSTOKU
ul. MALMEDA 8
15 - 440 BIAŁYSTOK**

Białystok – styczeń – 2013r.

PROTOKÓŁ

z kontroli problemowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku, ul. Malmeda 8, 15-440 Białystok, przeprowadzonej w dniach 16, 19, 26 i 28 listopada 2012r.

Prezydentem Miasta Białegostoku jest Pan Tadeusz Truskolaski.
Dyrektorem Ośrodka jest od dnia 27.08.1996r. Pani Zdzisława Sawicka.

[Akta kontroli, str. 21-22]

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku jest jednostką organizacyjną, utworzoną uchwałą Nr XII/107/90 Miejskiej Rady Narodowej w Białymstoku z dnia 26.04.1990r.

[Akta kontroli, str. 17-20]

Kontrolę przeprowadzili:

1. Barbara Kosmaczewska – inspektor wojewódzki
2. Marta Giermaniuk – starszy inspektor – kierownik zespołu inspektorów – pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, na podstawie upoważnienia Nr 1/2011 z dnia 31 października 2012r. (PS.V.431.58.2012.MG) wydanego z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Andrzeja Kozłowskiego – Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

[Akta kontroli, str.11-14]

Ustaień w toku czynności kontrolnych dokonano na podstawie dokumentów przedłożonych kontrolującym, wyjaśnień Dyrektora Ośrodka Pani Zdzisławy Sawickiej oraz pracowników upoważnionych przez Dyrektora do ich udzielania:

1. Pani Wiesławy Milewskiej-Bąk – Kierownik Specjalistycznego Poradnictwa Socjalnego,
2. Pani Bożeny Lewickiej-Serafin – Kierownik Działu Pomocy Instytucjonalnej,
3. Pana Daniela Ambrożęja – Kierownik Działu Nadzoru i Kontroli,
4. Pana Adama Januszewskiego - Kierownik Zespołu Pracowników Socjalnych Nr 11,
5. Urszuli Adamowicz – Kierownik Działu Opieki Nad Dzieckiem,
6. Pana Wojciecha Jocz – p.o. Kierownika Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
7. Pani Alicji Janczuk – specjalista w Dziale Opieki Nad Dzieckiem,
8. Pani Edyty Kiziewicz – starszy Specjalista w Dziale Kadr i Administracji,
9. Pani Jolanty Chodźko – inspektor w Dziale Kadr i Administracji,
10. Pani Elżbiety Gryko – pomoc administracyjna w Dziale Pomocy Instytucjonalnej.

[Akta kontroli, str.110]

Ilekcć w dalszej części protokołu jest mowa o:

- 1) Ośrodku/MOPR – należy przez to rozumieć Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku, ul. Malmeda 8, 15-440 Białystok,
- 2) ustawie o pomocy społecznej – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz.1362 z ze zm.).

Temat kontroli:

Realizacja przez powiat zadań własnych oraz zadań zleconych przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej.

Cel kontroli:

Ocena działalności jednostki kontrolowanej dokonana na podstawie ustalonego stanu faktycznego przy zastosowaniu przyjętych kryteriów kontroli. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości – ustalenia zakresu, przyczyn i skutków oraz osób za nie odpowiedzialnych, a także sformułowanie zaleceń zmierzających do usunięcia nieprawidłowości.

Rodzaj kontroli:

Kontrola problemowa

Przedmiotowy zakres kontroli:

I. Zadania realizowane przez ośrodek i upoważnienie kierownika ośrodka do wydawania decyzji

II. Realizacja zadań własnych wynikających z art. 19 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2009r. Nr 175, poz. 1362, ze zm.).

III. Realizacja zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z art. 20 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2009r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.).

IV. Realizacja wybranych zadań wynikających z art. 112 ustawy o pomocy społecznej.

Okres objęty kontrolą:

Kontrolą należy objąć okres od dnia 01.01.2012r. do dnia rozpoczęcia kontroli, uwzględniając dane statystyczne dotyczące udzielonych świadczeń z zakresu pomocy społecznej, za 3 kwartały poprzedzające miesiąc rozpoczęcia kontroli.

Ustalenia kontroli**I. Zadania realizowane przez Ośrodek i upoważnienie kierownika ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych.**

Uchwałą Nr IX/77/03 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 26 maja 2003 roku nadano statut Ośrodkowi, następnie wprowadzono zmiany uchwałami: Nr XXIV/231/04 z dnia 26 kwietnia 2004r., Nr XXXII/349/04 z dnia 29 listopada 2004r., Nr XLV/522/05 z dnia 25 lipca 2005r., Nr XXIX/346/08 z dnia 19 czerwca 2008r., Nr XXX/370/08 z dnia 11 lipca 2008r., Nr XXXII/390/08 z dnia 29 września 2008r., Nr XLVI/581/09 z dnia 28 września 2009r., Nr XLIX/630/09 z dnia 30 listopada 2009r., Nr XXII/208/12 z 16 stycznia 2012r.

Zarządzeniem Nr 2074/12 Prezydent Miasta Białegostoku z dnia 15 maja 2012r. zatwierdził regulamin organizacyjny MOPR. Zarządzenie Nr 3324/10 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 23 czerwca 2010 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu organizacyjnego MOPR utraciło moc.

W Regulaminie określono strukturę organizacyjną Ośrodka obejmującą następujące komórki organizacyjne i stanowiska samodzielne:

1. Dział Świadczeń Społecznych,
2. Dział Specjalistycznego Poradnictwa Socjalnego,
3. Zespoły Pracowników Socjalnych,
4. Dział Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych,
5. Klub Seniora,
6. Dział Świadczeń Rodzinnych,
7. Dział Opieki Nad Dzieckiem,
8. Zespół ds. Pieczy Zastępczej,
9. Zespół ds. Asysty Rodzinnej,
10. Dział Pomocy Instytucjonalnej,
11. Dział Nadzoru i Kontroli,
12. Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
13. Środowiskowy Dom Samopomocy,
14. Dział Finansowo – Księgowy,

15. Zespół Funduszy Europejskich,
16. Dział Kadr i Administracji,
17. Zespół Radców Prawnych,
18. Dział Informatyki,
19. Stanowisko ds. Zamówień Publicznych,
20. Stanowisko ds. BHP, Ppoż i OC.

[Akta kontroli, str. 23-80]

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Dyrektor Ośrodka oraz pracownicy posiadają upoważnienia wydane przez Prezydenta Miasta Białegostoku do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości powiatu.

Wykaz upoważnień

L.p.	Imię i nazwisko	data wydania	Nr upoważnienia
1.	Zdzisława Sawicka	z dnia 6 grudnia 2006 r.	Or.I.0113/92/06
2.	Kazimierz Kuczek	z dnia 6 grudnia 2006 r.	Or.I.0113/92/06
3.	Dorota Renberg	z dnia 6 grudnia 2006 r.	Or.I.0113/92/06
4.	Wiesława Milewska Bąk	z dnia 6 grudnia 2006 r.	Or.I.0113/92/06
5.	Agnieszka Górską	z dnia 28 stycznia 2010 r.	OrN.I.0113/88/10
6.	Beata Kalisty	z dnia 5 października 2010 r.	OrN.I.0113/268/10
7.	Bożena Lewicka Serafin	z dnia 2 stycznia 2012 r.	ORN-I.0052.300.2011
8.	Tadeusz Mikołajczuk	z dnia 2 stycznia 2012 r.	ORN-I.0052.301.2011
9.	Agnieszka Janina Cichońska	z dnia 2 stycznia 2012 r.	ORN-I.0052.302.2011
10.	Dariusz Fidziukiewicz	z dnia 2 stycznia 2012 r.	ORN-I.0052.303.2011
11.	Bożena Januszek	z dnia 2 stycznia 2012 r.	ORN-I.0052.304.2011

[Akta kontroli, str. 81-104]

Postępowania w sprawach świadczeń określonych w ustawie o pomocy społecznej, zakończone decyzjami administracyjnymi przeprowadzone były zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności: sytuacja osobista, rodzinna, dochodowa i majątkowa wnioskodawców ustalona była na podstawie dokumentów określonych w art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej, wywiady środowiskowe przeprowadzono w terminie określonym w § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2011r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. Nr 27, poz. 138) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U z 2012r., poz. 712). Decyzje administracyjne podejmowano zgodnie z terminem określonym w art. 35 kpa. Wydane decyzje administracyjne zawierają elementy określone w art. 107 § 1 kpa. W trakcie kontroli stwierdzono, że we wszystkich sprawdzonych przypadkach wywiady środowiskowe zawierają dane, dotyczące poszczególnych sytuacji rodziny.

II. Realizacja zadań własnych powiatu wynikających z art. 19 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2009r. Nr 175, poz. 1362, ze zm.):

1) opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób

niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka

Rada Miejska Białegostoku Uchwałą Nr XXI/199/11 w dniu 30 grudnia 2011r. przyjęła Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2011 – 2020”. Dokument zawiera niezbędne elementy, o których mowa w art. 16b ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

2) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Ośrodek wypełnia zadanie w stosunku do mieszkańców Miasta Białegostoku, którzy mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Pomoc udzielana jest również uchodźcom i osobom objętym ochroną uzupełniającą przebywającym na terenie miasta.

Poradnictwo prawne Ośrodek realizuje przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego oraz ochrony praw lokatorów. W szczególności przekazuje osobom zgłaszającym się informacje o powszechnie obowiązującym w Polsce prawie oraz o praktyce jego stosowania, poprzez podanie i omówienie odpowiednich przepisów, przekazanie wzorów pism prawnych. Porad prawnych udziela magister nauk prawnych - konsultant w Dziale Specjalistycznego Poradnictwa Socjalnego.

Porady udzielane są w budynku MOPR przy ul. Malmeda 8 w pok. Nr 1 w poniedziałki, środy i czwartki w godz. 10.00 – 12.00 po wcześniejszym uzgodnieniu terminu wizyty, a także telefonicznie w sprawach nieskomplikowanych. Ośrodek prowadzi rejestr udzielonych porad.

Najczęściej korzystające z poradnictwa grupy społeczne oraz ich tematyka:

- samotne matki w zakresie kwestii dotyczących zabezpieczenia alimentacyjnego (tj. ustalenie, zmiana wysokości alimentów),
- rodziny w trakcie postępowania eksmisyjnego,
- skonfliktowani rodzice w kwestii prawa do opieki nad dzieckiem (prawa rodzicielskie, prawo do kontaktów z dzieckiem itp.),
- małżonkowie w kwestii procesu rozwodowego,
- inne porady dotyczące prawa rodzinnego (podział majątku, ustalenie ojcostwa, ubezwłasnowolnienie, dziedziczenie, odpowiedzialność za długi w rodzinie).

W Dziale Specjalistycznego Poradnictwa Socjalnego w okresie od 01.01.2012r. do 30.09.2012r. udzielono 186 porad (346 osób w rodzinach).

Ponadto, Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku prowadzi poradnictwo specjalistyczne w siedzibie OIK przy ul. Włókienniczej 7 - czynnym całodobowo we wszystkie dni w roku. Osoby potrzebujące pomocy mogą zgłaszać się bezpośrednio do Ośrodka bez wcześniejszego uzgodnienia terminu, skorzystać z porady telefonicznej lub umówić się na spotkanie ze specjalistą.

W okresie od 01.01.2012r. do 30.09.2012r. udzielono około 1800 porad. Część z osób korzystała z pomocy OIK kilkakrotnie. Świadczone następujące poradnictwo specjalistyczne psychologiczne, rodzinne, prawne, socjalne. Porad udzielali: mgr psychologii – 6 osób na pełnym etacie, 4 – na ½ etatu, mgr pedagogiki – 3 osoby na pełnym etacie, 2 – na ½ etatu, mgr socjologii – 2 osoby na pełnym etacie, mgr politologii – 1 osoba na pełnym etacie, mgr prawa – 1 osoba na całym etacie, mgr filologii uzupełnione studiami podyplomowymi z organizacji pomocy społecznej – 1 osoba na całym etacie.

Najczęściej zgłaszane problemy to: przemoc w rodzinie, alkoholizm oraz inne uzależnienia i współuzależnienia, konflikty małżeńskie i rodzinne, problemy wychowawcze, brak mieszkania, brak zatrudnienia, bezradność życiowa, myśli samobójcze, wypadki, zaburzenia psychiczne i emocjonalne.

Problemy zgłaszane przez osoby przychodzące osobiście do OIK lub kontaktujące się telefonicznie, udzielone porady oraz inne podjęte działania w ich sprawach dokumentowane są w Księdze Ambulatoryjnej, która jest formą rejestru wszystkich zdarzeń dotyczących udzielanych świadczeń zgodnie z instrukcją kancelaryjną (dokumentacja nieaktowa). Wpisy zawierają kolejny numer interwencji, dane klienta (o ile ten chce je ujawnić), datę i czas trwania interwencji, imię i nazwisko pracownika podejmującego interwencję oraz krótki opis przedstawionego problemu oraz podjętych działań w danej sprawie. Za zgodą klienta zgłaszającego się bezpośrednio do OIK wypełniana jest Karta Interwencji. Jest ona pierwszym dokumentem w aktach sprawy danej osoby. Wpisy do Karty Interwencji zawierają szczegółowy opis zgłaszanego problemu, diagnozę sytuacji życiowej, ewidencję udzielonych porad oraz ustalenia dotyczące planu pomocy.

[Akta kontroli, str.135-136]

3) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze

MOPR w Białymstoku przyznaje pomoc pieniężną na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym ww. placówki

W okresie od 01.01.2012 r. do 30.09.2012 r. udzielono pomocy pieniężnej 11 osobom usamodzielnianym opuszczającym młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy oraz dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, w tym:

- 1) pomocy pieniężnej na usamodzielnienie udzielono 1 osobie opuszczającej zakład poprawczy,
- 2) pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki udzielono 10 osobom, w tym:
  - 3 osobom opuszczającym zakład poprawczy,
  - 6 osobom opuszczającym młodzieżowy ośrodek wychowawczy,
  - 1 osobie opuszczającej dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.
- 3) pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej udzielono 2 osobom, w tym:
  - 1 osobie usamodzielnianej opuszczającej zakład poprawczy,
  - 1 osobie usamodzielnianej opuszczającej młodzieżowy ośrodek wychowawczy.

Ponadto w ww. okresie 8 osób usamodzielnianych otrzymało pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki na podstawie decyzji wydanych w 2011 r. (pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki przyznawana jest na czas trwania roku szkolnego i roku akademickiego).

[Akta kontroli, str.133-135]

Dokonano kontroli losowo wybranych akt spraw, w tym decyzji rozstrzygających postępowania administracyjne:

- na usamodzielnienie

1. DRZ.816.2.1.1.11066.2012.TP z 09.02.2012

- na kontynuowanie nauki

1. DOD.816.1.4.5.39864.2012.JCh z 30.08.2012

2. DOD.816.1.8.7.30983.2012.JCh z 29.06.2012

3. DRZ. 816.1.2.1.15024.2012.TP z 14.03.2012 – odmowa przyznania świadczenia

- na zagospodarowanie w formie rzeczowej

1. DRZ.8220.2.1.1.11135.2012.TP z 09.02.2012
2. DOD.8220.2.5.5.27944.2012.JCh z 11.06.2012

W aktach dotyczących realizacji zadania zgromadzono dokumenty wymagane rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2005 Nr 6 poz. 45 ze zm.) – obowiązywało do 06.09.2012r., od 07.09.2012r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. 2012, poz. 954).

W aktach spraw dotyczących udzielenia ww. pomocy znajdowały się zobowiązania osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia, opracowanego wspólnie z opiekunem usamodzielnienia, zatwierdzonego przez kierownika jednostki – art. 88 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. Po zakończeniu realizacji indywidualnego programu dokonywano oceny końcowej procesu usamodzielnienia.

Udzielanie pomocy dotyczącej pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym opisano na str. 8, 10 i 11 protokołu.

4) pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się

MOPR organizuje ww. pomoc poprzez przyznawanie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, poprzez przyznawanie pobytu w mieszkaniach chronionych, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pracę socjalną, pomoc doraźną i wspierającą, udzielaną na zasadach ogólnych m.in. zasiłki celowe i okresowe.

W ramach aktywizacji edukacyjnej i zawodowej odbyły się kursy i warsztaty młodszego ratownika, DJ, rękodzielnictwa, prawa jazy kat. B., z zakresu wyboru zawodu, organizowane w ramach projektu systemowego „Aktywność kluczem do sukcesu” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Z kursów i warsztatów skorzystali wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.

[Akta kontroli, str.132-133]

5) pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, mającym trudności w integracji ze środowiskiem

MOPR Białystok udzielał pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, mającym trudności w integracji ze środowiskiem, w celu wsparcia procesu jego integracji, po uzgodnieniu Indywidualnego Programu Integracji. Pomocy udzielano na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 marca 2009r. w sprawie udzielania pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą (Dz. U. Nr 45, poz. 366). Przyznawana pomoc obejmowała świadczenia pieniężne na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej, opłaty mieszkaniowe oraz pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego.

Pomocą objęto 94 środowiska, liczące łącznie 346 cudzoziemców, obywateli rosyjskich deklarujących narodowość czeczeńską i jednego Białorusina. W powyższej liczbie, 4 środowiska liczące 11 osób, to osoby posiadające status uchodźcy.

Pomoc dla cudzoziemców realizowaną w ramach indywidualnego programu integracji cudzoziemców opisano na str. 19 i 20 protokołu.

Wspierano proces integracji, o których mowa w art. 19 pkt 8 ustawy o pomocy społecznej także poprzez udzielanie pomocy, o której mowa w art. 17 ust. 1 ww. ustawy, tj. zasiłek stały – 1 osobie, zasiłki okresowy – 72 osobom (283 osoby w rodzinie), zasiłek celowy – 71 osobom (281 osób w rodzinie), świadczenie pieniężne na zakup żywności w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – 74 osobom (296 osób w rodzinie), posilek w szkołach – świadczone w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – 74 dzieciom.

Proces wspierania integracji cudzoziemców realizowano także poprzez pracę socjalną, obejmującą: pomoc cudzoziemcom w załatwianiu różnego rodzaju spraw w instytucjach (Urząd Pracy, Urząd Miejski, Urząd Skarbowy, Dział Świadczeń Rodzinnych MOPR w Białymstoku, Urząd do Spraw Cudzoziemców, szkoły, szpitale, przychodnie lekarskie i inne) i organizacjach pomocowych (Centrum Pomocy Migrantom i Uchodźcom CARITAS Archidiecezji Białostockiej, Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia ELEOS, Fundacja Edukacji i Twórczości, organizacje zajmujące się dystrybucją żywności ze środków PEAD i inne).

Udzielano informacji dotyczących zasad funkcjonowania polskich instytucji i organizacji uwzględniając przy tym różnice kulturowe cudzoziemców, wskazywano możliwości i sposoby poszukiwania mieszkań do wynajęcia, ofert pracy itp. Ponadto udzielano wsparcia poprzez świadczenie poradnictwa specjalistycznego w ww. Centrum - poradnictwo prawne i psychologiczne oraz w ww. Fundacji - poradnictwo prawne i rodzinne, asystentura rodzinna. Współpracowano z ww. Fundacją w realizacji projektów unijnych ukierunkowanym na pomoc cudzoziemcom.

[Akta kontroli, str. 132]

6) prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób

Miasto Białystok prowadzi dwa domy pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym:

1. Dom Pomocy Społecznej przy ul. Świerkowej 9 w Białymstoku, dla osób przewlekle somatycznie chorych (184 miejsca)
2. Dom Pomocy Społecznej (DPS) przy ul. Baranowickiej 203 w Białymstoku z Filią w Bobrowej (dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie - 26 miejsc, dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie - 244 miejsca, dla osób przewlekle psychicznie chorych - Filia w Bobrowej - 36 miejsc). Miasto Białystok posiada zezwolenia Wojewody Podlaskiego na prowadzenie ww. Domów, wydane na czas nieokreślony.

Umieszczanie osób w ww. DPS, w okresie objętym kontrolą przedstawiało się następująco:

Dom Pomocy Społecznej przy ul. Baranowickiej 203 z Filią w Bobrowej				
	liczba decyzji umieszczających I-IX 2012	liczba osób umieszczonych w okresie od I-IX 2012	liczba osób oczekujących na umieszczenie - bez wydanych decyzji umieszczających (stan na dzień 30.09.2012r.)	średni czas oczekiwania na umieszczenie w DPS
oddział dla dzieci i młodzieży	2	2	2	ok. 3 mies.

niepełnosprawnych intelektualnie				
oddział dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1	1	15	ok. 1 roku
oddział dla osób przewlekle psychicznie chorych - Filia w Bobrowej kobiety	1	2	10	ok. 1 roku
oddział dla osób przewlekle psychicznie chorych - Filia w Bobrowej mężczyźni	2	1	10	ok. 1 roku

Dom Pomocy Społecznej przy ul. Świerkowej 9				
liczba decyzji umieszczających I-IX 2012	liczba osób umieszczonych w okresie od I-IX 2012	liczba osób oczekujących na umieszczenie - bez wydanych decyzji umieszczających (stan na dzień 30.09.2012r.)		średni czas oczekiwania na umieszczenie w DPS
		mężczyźni	kobiety	
29	30	34	11	kobiety - poza kolejnością – ok. 2 mies.; mężczyźni - poza kolejnością –ok. 8 mies. kobiety – zwykły tryb – ok. 4 mies. mężczyźni – zwykły tryb - ok. 16 mies.

[Akta kontroli, str.130-132]

Dokonano kontroli losowo wybranych akt spraw, w tym decyzji rozstrzygających postępowania administracyjne:

1. DPI.O.8220Bd-8/08/U/12 z 29.02.2012
2. DPI.8226.1.1.12.2011.2012.EG z 20.06.2012
3. DPI.8226.1.1.1.2012.EG z 28.05.2012
4. DPI.8226.1.3.1.2012.EG z 12.07.2012
5. DPI.8226.2.72.2011.1256.2012.SP z 10.01.2012
6. DPI.8226.2.80.2012.2012.SP z 24.02.2012
7. DPI.8226.2.22.2012.SP z 17.05.2012
8. DPI.8226.2.46.2012.SP z 13.09.2012
9. DPI.8226.2.21.2012.SP z 08.05.2012
10. DPI.8226.2.53.2012.EG z 21.09.2012

Osoby skierowane z postanowienia sądu, kombataneci, a także osoby skierowane poza kolejnością mają pierwszeństwo przed osobami skierowanymi w trybie art. 54 ustawy o pomocy społecznej na tzw. „zasadach ogólnych”, jednakże mając na względzie konieczność zapewnienia

całodobowej opieki również ww. osobom, które z uwagi na ciągłe kierowanie osób poza kolejnością nigdy nie zostałyby umieszczone w domu pomocy społecznej, przyjmując osoby do domu pomocy społecznej Ośrodek stosuje wypracowaną regułę - po przyjęciu dwóch osób skierowanych z postanowienia sądu, kombatantów lub poza kolejnością, przyjmuje się jedną osobę skierowaną w trybie art. 54 ustawy o pomocy społecznej, na tzw. „zasadach ogólnych”.

[Akta kontroli, str.180-182]

Ośrodek w razie niemożności umieszczenia w domu pomocy społecznej z powodu braku wolnych miejsc powiadamia osobę o wpisaniu na listę oczekujących oraz o przewidywanym terminie oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej zgodnie z art. 59 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

Po przeanalizowaniu wykazów osób oczekujących na umieszczenie w Domach prowadzonych przez Miasto Białystok stwierdzono, że czas oczekiwania na umieszczenie w ww. domach jest znacznie dłuższy niż 3 miesiące. W trakcie kontroli ustalono, że czas oczekiwania na umieszczenie w DPS przy ul. Świerkowej zawiera się w przedziale od I kw. 2013r. do I kw. 2016r. oraz w DPS przy ul. Baranowickiej od I kw. 2013r. do IV 2027r. przy zachowaniu zasady umieszczania opisanej wyżej. Organ kierujący powinien, wydając decyzję, ocenić czy dom, do którego kierowana jest osoba, ma wolne miejsca gwarantujące skuteczność przyjęcia w okresie do 3 miesięcy, a gdy możliwości takiej nie ma, organ jest obowiązany ubiegać się o zgodę osoby na skierowanie do domu pomocy społecznej, w którym czas oczekiwania jest dłuższy niż 3 miesiące albo o zgodę na umieszczenie w domu położonym dalej od miejsca zamieszkania, w którym czas oczekiwania jest krótszy. Prawa osoby kierowanej określa szczegółowo art. 54 ustawy o pomocy społecznej.

Jak ustalono, zdarzają się przypadki, gdy w kolejce oczekujących znajdują się osoby kierowane do DPS w 2008r. z postanowienia sądu. Kierownik Działu Pomocy Instytucjonalnej MOPR wyjaśnił, że taki stan rzeczy wynika z tego, że w momencie kiedy przychodzi kolej na umieszczenie danej osoby w DPS – osoba ta, rodzina, opiekun prawny lub organ kierujący (w zależności od sytuacji), proszą Ośrodek o przełożenie terminu przyjęcia do Domu, z różnych względów np.: rodzina zapewnia tymczasową opiekę nad osobą, z przyczyn finansowych (opłata za DPS stanowi nadmierne obciążenie dla osoby lub gminy), osoba przebywa w placówce zapewniającej całodobową opiekę, prowadzonej w ramach działalności gospodarczej. **Ośrodek przychylił się do prośby wnioskodawców bez wcześniejszej zgody sądu opiekuńczego o zmianę orzeczenia, poprzez umieszczanie kolejnych osób z kolejki oczekujących na umieszczenie, nie realizując tym samym postanowień sądu.** Zgodnie art. 41 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011r. Nr 231 poz. 1375) osoba przyjęta do domu pomocy społecznej w trybie art. 39 ustawy, jej przedstawiciel ustawowy, małżonek, krewni w linii prostej, rodzeństwo oraz osoba sprawująca nad nią faktyczną opiekę - mogą występować do sądu opiekuńczego o zmianę orzeczenia o przyjęciu do domu pomocy społecznej, a także z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, może także wystąpić kierownik domu pomocy społecznej, jeżeli uzna, że zmieniły się okoliczności uzasadniające orzeczenie o przyjęciu tej osoby do domu pomocy społecznej bez jej zgody.

[Akta kontroli, str. 160-178]

7) prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Miasto Białystok prowadzi trzy mieszkania chronione, natomiast na jego terenie nie funkcjonują ośrodki wsparcia - domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

W prowadzonych mieszkaniach chronionych, przeznaczonych dla osób usamodzielnianych, przebywa 6 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym 1 wychowanka z małoletnim dzieckiem, które opuściły ww. placówki przed dniem 01.01.2012r. tj.:

- 1) w mieszkaniu przy ul. Waszyngtona przebywa 1 wychowanka z małoletnim dzieckiem, która opuściła Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą „Dwójka” w Białymstoku (pobyt w mieszkaniu chronionym przyznano do dnia 31.12.2012r.),
- 2) w mieszkaniu przy ul. Pułaskiego przebywają 3 wychowanki placówek opiekuńczo-wychowawczych:
  - 1 osoba opuściła Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą „Nasz Dom Dobry Pasterz” w Białymstoku, 2 osoba opuściła Pogotowie Opiekuńcze w Białymstoku, 3 osoba opuściła Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą „Dwójka” w Białymstoku,
- 3) w mieszkaniu przy ul. Pułkowej przebywają 2 wychowanki placówek opiekuńczo-wychowawczych:
  - 1 osoba opuściła Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo - Wychowawczą „Jedynka” w Białymstoku, 2 osoba opuściła Pogotowie Opiekuńcze w Białymstoku.

Nadzór i opiekę nad wychowankami przebywającymi w mieszkaniach chronionych sprawują pracownicy socjalni, wychowawcy placówek opiekuńczo-wychowawczych opuszczonych przez usamodzielnianych wychowanków oraz opiekunowie programu usamodzielnienia, którzy służą radą oraz pomocą w prawidłowym rozwoju i integracji ze społeczeństwem. W mieszkaniach chronionych świadczona jest praca socjalna przez pracowników socjalnych Zespołu Pracowników Socjalnych nr 2 i 6.

W okresie od 01.01.2012 r. do 30.09.2012 r. wydawano decyzje w sprawie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, poprzez przyznanie pobytu w mieszkaniu chronionym na czas określony, w celu realizacji procesu usamodzielniania, tj.:

- 1) dziewięć decyzji przyznających pobyt w mieszkaniu chronionym, w tym:
  - a) dwie decyzje przyznające pobyt w mieszkaniu chronionym przy ul. Waszyngtona
  - b) pięć decyzji przyznających pobyt w mieszkaniu chronionym przy ul. Pułaskiego
  - c) dwie decyzje przyznające pobyt w mieszkaniu chronionym przy ul. Pułkowej
- 2) trzy decyzje zmieniające okres pobytu w mieszkaniu chronionym.

[Akta kontroli, str.129-130]

Rada Miejska Białegostoku podjęła uchwałę Nr XIX/185/11 z dnia 12 grudnia 2011r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia, mieszkaniach chronionych.

Dokonano kontroli losowo wybranych akt spraw, w tym decyzji rozstrzygających postępowania administracyjne:

1. DRZ.8228.2.6.13562.2012.TP z 02.03.2012
2. DOD.8228.1.6.42125.2012.JCh z 17.09.2012
3. DRZ.8228.3.7.2.13174.2012.TP z 17.02.2012
4. DRZ.8228.3.2.13186.2012.TP z 17.02.2012

8) prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej

Miasto Białystok prowadzi jeden Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK), który mieści się przy ul. Włókienniczej 7 w Białymstoku.

W OIK udzielana jest pomoc poprzez:

1. Prowadzenie całodobowych dyżurów interwencyjnych we wszystkie dni roku – osoby potrzebujące mogą zgłaszać się bezpośrednio do OIK bez wcześniejszego uzgodnienia terminu, skorzystać z porady telefonicznej lub umówić się na spotkanie ze specjalistą, w trzech pierwszych kwartałach 2012 roku przeprowadzono łącznie ponad 6000 interwencji.
2. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, rodzinnego, prawnego, socjalnego, psychiatrycznego, w trzech pierwszych kwartałach 2012 roku udzielono porad około 1800 osobom.
3. Udzielanie schronienia kobietom oraz kobietom z dziećmi – OIK prowadzi hostel z 15 miejscami noclegowymi. Osoby do niego przyjmowane otrzymują pościel i naczynia, mogą korzystać z kuchni, łazienki i świetlicy. Mieszkańcy hostelu troszczą się o wyżywienie we własnym zakresie – korzystając z różnych form zasiłków udzielanych przez MOPR lub paczek żywnościowych przekazywanych przez organizacje pozarządowe. W okresie od 01.01.2012r. do 30.09.2012r. przebywało w nim 78 osób, w tym: 41 kobiet i 37 dzieci. Wykorzystanie miejsc jest zróżnicowane, są okresy kiedy wszystkie miejsca są wykorzystane. Mieszkanki hostelu korzystają również z pomocy psychologa, prawnika, specjalisty pracy z rodziną, terapeuty, pracownika socjalnego, pedagoga. Co trzecia osoba przyjęta do hostelu była ofiarą przemocy w rodzinie.
4. Prowadzenie grup terapeutyczno-pomocowych:
  - grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie – w I półroczu 2012 roku odbyło się 21 spotkań, w których uczestniczyło 13 osób, we wrześniu rozpoczęła pracę kolejna grupa – zgłosiło się do niej 6 osób;
  - grupa korekcyjno-edukacyjna dla osób stosujących przemoc – dwie w OIK i dwie w Areszcie Śledczym;
  - grupa socjoterapeutyczna - w I półroczu 2012 r. odbyło się łącznie 25 spotkań, w zajęciach uczestniczyło 11 dzieci; od września rozpoczęła pracę nowa grupa – w zajęciach uczestniczy 12 dzieci;
  - grupa edukacyjna dla rodziców dzieci z grupy socjoterapeutycznej - w I półroczu 2012 r. odbyło się 5 takich spotkań, w których uczestniczyło 7 rodziców; we wrześniu rozpoczęła pracę nowa grupa – w zajęciach uczestniczy 9 osób;
  - zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców „Szkoła dla rodziców” - w I półroczu 2012 kontynuowano cykl rozpoczęty w 2011 roku, odbyło się 6 spotkań, w których uczestniczyło 10 osób oraz dwa dodatkowe w ramach grupy wsparcia, od września formowana była kolejna grupa, która rozpoczęła zajęcia w październiku, informacje o możliwości uczestniczenia z takich zajęciach przekazywane są osobom korzystającym z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Zespołów Pracowników Socjalnych MOPR,
  - warsztaty dla młodzieży dotyczące radzenia sobie ze stresem, zajęcia rozpoczęły się w październiku, uczestniczy w nich 16 osób. Informacje o możliwości uczestniczenia w zajęciach zostały przekazane Zespołom Pracowników Socjalnych MOPR, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białymstoku oraz organizacjom pozarządowym.
5. Współpracę z instytucjami i organizacjami na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz rozwiązywania problemów społecznych:
  - W dniach 20-22.02.2012 r. w ramach „Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw” pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Białymstoku brali czynny udział, udzielając porady osobom potrzebującym w wyznaczonych w mieście miejscach.

- W ramach X edycji Podlaskich Dni Rodziny w Ośrodku Interwencji Kryzysowej dyżury pełnił psycholog i prawnik, którzy udzielali pomocy w zakresie problemów życia małżeńskiego i rodzinnego, w każdy poniedziałek i wtorek maja i czerwca w godzinach 11:00-13:00.
  - Udział w audycji radiowej w Radiu Białystok pt. „Rola ojca w rodzinie” w ramach cyklu „W domu najlepiej”.
  - Psycholog wzięła udział w VI Wojewódzkiej Konferencji Metodycznej pt: „Terapeutyczne i interpersonalne wymiary konfliktu-nowe perspektywy” (15.05.2012r.), przedstawiła referat na temat „Psychologiczne i socjologiczne wymiary konfliktu”.
  - Udział w audycji radiowej w Radiu Białystok pt. „Samotne matki-mocne i słabe strony wychowania dzieci w pojedynkę” w ramach cyklu „W domu najlepiej” (dnia 24.05.2012, godzina 13:15-14:00), w roli eksperta wystąpił psycholog OIK.
  - Udział w spotkaniu z pedagogami Białegostoku organizowanym przez Miejski Ośrodek Doradztwa Metodycznego w dniu 02.10.2012r. i przedstawienie zagadnienia: „Używanie substancji psychoaktywnych przez młodzież – uwarunkowania i konsekwencje”.
6. W 2012 roku przygotowano i wydano plakaty oraz ulotki informujące o formach i zakresie świadczonej pomocy oraz o sposobach radzenia sobie ze stresem:
- plakat zachęcający do udziału w grupie korekcyjno-edukacyjnej dla osób stosujących przemoc,
  - plakat informujący o możliwości uzyskania pomocy w sytuacji uczestniczenia w wypadku, katastrofie lub innym tragicznym wydarzeniu,
  - ulotka informująca o objawach stresu pourazowego, interwencji kryzysowej w tym zakresie oraz możliwości uzyskania pomocy,
  - ulotka adresowana do młodzieży pt.: „Jak radzić sobie ze stresem. Dziesięć skutecznych porad”.

W § 6 pkt 12 statutu dokonano zapisu, że do zadań Ośrodka należy prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz w § 12 pkt 12 regulaminu organizacyjnego MOPR, wskazano, że OIK wchodzi w jego skład i funkcjonuje jako jedna z komórek organizacyjnych. Zgodnie z definicją zawartą w art. 6 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej OIK jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej. Należy zaznaczyć, że każdy z podmiotów wskazanych w definicji jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, ma przypisane zupełnie inne zadania określone w ustawie o pomocy społecznej. Fakt ten dodatkowo uzasadnia odrębne ich funkcjonowanie w ramach odrębnych samorządowych jednostek organizacyjnych. [Akta kontroli, str. 39, 126-128]

9) udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach

Pracownicy Zespołów Pracowników Socjalnych NR 1-9, 11, Zespołu Funduszy Europejskich, Działu Specjalistycznego Poradnictwa Socjalnego, Działu Pomocy Instytucjonalnej, Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Działu Opieki nad Dzieckiem udzielają informacji o prawach i uprawnieniach.

Informacje o prawach i uprawnieniach udzielane są na bieżąco, w formie:

- kontaktu osobistego osób/rodzin w siedzibie MOPR, OIK, poszczególnych Zespołów,
- kontaktu telefonicznego,
- wizyt środowiskowych składanych przez pracowników socjalnych w związku z przeprowadzaniem rodzinnych wywiadów środowiskowych oraz innych,

- przekazywania ulotek i plakatów,
- informacji umieszczanych na stronie internetowej MOPR.

Wskazanie dokładnych danych dotyczących ilości osób, którym udzielono ww. informacji o prawach i uprawnieniach nie jest możliwe z uwagi na brak danych statystycznych - MOPR w Białymstoku nie prowadzi statystyki dotyczącej ilości udzielanych informacji o prawach i uprawnieniach.

Udzielane przez pracowników Ośrodka informacje o prawach i uprawnieniach, dotyczą umożliwienia osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Szeroki opis zawierający tematykę udzielonych informacji w powyższym zakresie oraz wykształcenie osób ich udzielających zawarto w aktach kontroli.

[Akta kontroli str. 124-126]

10) szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu

W okresie objętym kontrolą kadra realizująca zadania pomocy społecznej korzystała z różnych form doskonalenia zawodowego w formie szkoleń, warsztatów oraz seminariów. Organizatorami szkoleń były w większości podmioty zewnętrzne.

Wykaz szkoleń, warsztatów i seminariów.

Lp.	Szkolenia, warsztaty, seminaria	Termin szkolenia	Kadra	Ilość uczestników	Organizator
1.	zajęcia superwizyjne	styczeń - luty 2012r.	pracownicy Środowiskowego Domu Samopomocy	11	MOPR w Białymstoku
2.	projekt „Mądry rodzic- bezpieczne dziecko”	17-24.04.2012r.	pracownicy socjalni	18	Centrum Ochrony Dziecka i Rodziny PSPiA Klanza w Białymstoku
3.	praca z osobą stosującą przemoc w rodzinie	kwiecień- czerwiec 2012 r.	pracownicy socjalni	3	ROPS w Białymstoku
4.	spotkania superwizyjne	maj-lipiec 2012r.	pracownicy OPS i PCPR	5	ROPS w Białymstoku
5.	identyfikacja potrzeb i projektowanie wsparcia aktywizującego dla klientów pomocy społecznej	18-19.06.2012r. 28-29.06.2012r.	pracownicy socjalni	24	ROPS w Białymstoku
6.	zawieranie kontraktów socjalnych	czerwiec 2012r.	pracownicy socjalni	23	ROPS w Białymstoku
7.	warsztaty	20-	pracownicy	4	Fundusz Rozwoju i

	dotyczące tematyki uchodźczej i międzykulturowej	22.06.2012r.	socjalni		Twórczości Białystok
8.	podstawy pracy z osobą stosującą przemoc w rodzinie w ramach NK	sierpień 2012r.	pracownicy socjalni	8	ROPS w Białymstoku
9.	przemoc, diagnoza, interwencja i pomoc	lipiec 2012r.	pracownicy socjalni, psycholog,	5	ROPS w Białymstoku
10.	praca socjalna z osobami bezdomnymi	6-7.07.2012r.	pracownicy socjalni	5	ROPS w Białymstoku
11.	interwencja w sytuacji traumy masowej, kataklizmów, katastrof	26-28.06.2012r.	pracownicy socjalnych, terapeuci, konsultanci, specjaliści pracy socjalnej, specjaliści pracy z rodziną, psycholodzy	22	Grupa Interwencji Psychologicznej i Szkoleń ARCAN na zlecenie MOPR w Białymstoku
12.	interwencja kryzysowa – podstawy profesjonalnej praktyki	18-20.04.2012r.	pracownicy socjalnych, terapeuci, konsultanci, specjaliści pracy socjalnej, specjaliści pracy z rodziną, psycholodzy	23	Grupa Interwencji Psychologicznej i Szkoleń ARCAN na zlecenie MOPR w Białymstoku
13.	praca z osobami stosującymi przemoc w rodzinie	lipiec 2012r.	pracownicy socjalni	10	ROPS w Białymstoku
14.	praca socjalna z osobami bezdomnymi	11-12.09.2012r.	pracownicy socjalni	6	ROPS w Białymstoku
15.	interwencja kryzysowa – podstawy profesjonalnej pomocy	sierpień 2012r.	pracownicy socjalni	11	ROPS w Białymstoku

16.	pracownik socjalny jako interwent kryzysowy	5-6.09.2012r.	pracownicy socjalni	13	ROPS w Białymstoku
17.	Białystok na rzecz wychodzenia z bezdomności - COACHING	sierpień – wrzesień 2012r.	pracownicy socjalni	5	Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Białymstoku
18.	interwencja a pomoc w pracy zespołu interdyscyplinarnego	26.09.2012r.	pracownicy socjalni	7	ROPS w Białymstoku
19.	Asystent osoby niepełnosprawnej,	26-28.09.2012r.	pracowników Środowiskowego Domu Samopomocy	3	ROPS w Białymstoku
20.	spotkania superwizyjne	09.03.2012r. 25.05.2012r.	pracownicy MOPR	grupy 10-12 osobowe	MOPR w Białymstoku, spotkania zostały sfinansowane przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białymstoku

[Akta kontroli, str. 122-123]

11) doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu

MOPR na bieżąco udziela doradztwa metodycznego z zakresu pomocy społecznej. Kontrolującym przedłożono protokoły, notatki służbowe, wytyczne dotyczące realizacji zadań przez podległych pracowników oraz listy obecności z narad, które odbyły się w ramach doradztwa metodycznego dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu, do dnia rozpoczęcia kontroli.

Doradztwo prowadzone jest w następujących formach:

- konsultacji telefonicznych,
- indywidualnych rozmowach w siedzibie MOPR bądź w siedzibie danego Zespołu Pracowników Socjalnych,
- wytycznych na piśmie,
- spotkań organizowanych pracownikom socjalnym i kierownikom Zespołów Pracowników Socjalnych, w tym z udziałem przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Mieście Białystok
- kierownikom ZPS organizowane są spotkania średnio jeden raz na kwartał, pracownikom socjalnym do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie jeden raz w miesiącu, przewodniczącemu ZI średnio raz na dwa miesiące, mają one na celu wypracowanie metodyki pracy i

dobrych praktyk, w pracy z rodziną doświadczającą przemocy i zagrożoną wystąpieniem zjawiska przemocy w rodzinie,

Doradztwo metodyczne dotyczyło m.in. takiej tematyki jak:

- przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- ośrodków wsparcia (m.in. w sprawie prowadzenia postępowań odnośnie kierowania osób do Środowiskowych Domów Samopomocy, w tym konsultacje w zakresie wymaganej dokumentacji niezbędnej do kierowania - zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586); informowanie o konieczności zapewnienia uczestnikom gorącego posiłku i zasadach przyznawania tego świadczenia; w zakresie zasad kierowania do ŚDS mieszkańców innych gmin oraz osób uczących się; w zakresie ustalania okresu skierowania, a także uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej,
- świadczenia pracy socjalnej, w tym odnośnie zawierania kontraktów socjalnych czy indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności,
- prowadzenia skomplikowanych postępowań z zakresu pomocy społecznej,
- zmiany kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń z pomocy społecznej,
- cudzoziemców uczestniczących w indywidualnych programach integracyjnych lub posiadających zgodę na pobyt tolerowany,
- konsultacji dotyczących możliwości udziału sprawcy przemocy w rodzinie, zamieszkałemu na terenie innego powiatu, w programie korekcyjno-edukacyjnym realizowanym przez pracowników OIK w zakresie ustalania odpłatności za udzielenie schronienia w hostelu dla mieszkańców innych gmin, którzy znaleźli się w sytuacji kryzysowej przebywając na terenie Miasta Białegostoku; w zakresie prowadzenia pracy socjalnej z osobą pozostającą w sytuacji kryzysowej przez pracownika socjalnego OIK; konsultacje dotyczące odbywania praktyk zawodowych przez studentów wyższych uczelni.

[Akta kontroli, str.121-122]

12) podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych

MOPR realizuje programy mające na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

1. Gminny program osłonowy w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Miasta Białegostoku przyjęty na podstawie uchwały Nr XXVI/265/12 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 23 kwietnia 2012 r. (obowiązuje od 01.05.2012r.), którą zmieniono uchwałą RM Nr XXXIV/392/125 listopada 2012r. Adresowany jest do mieszkańców Miasta Białegostoku - osób niezdolnych do pracy z tytułu wieku (ukończone 60 lat przez kobietę i 65 lat przez mężczyznę), osób przewlekle chorych w wieku produkcyjnym, osób niepełnosprawnych (dzieci, osoby dorosłe) znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i ponoszących wydatki na zakup leków zleconych przez lekarza. Pomoc finansowa w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przyznawano po spełnieniu niżej wymienionych kryteriów:

- miesięczne wydatki osoby uprawnionej na zakup zleconych przez lekarza leków w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku przekroczyły kwotę 30 zł,
- dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 175 % kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, określonych zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej.

W okresie od 01.05.2012 r. do 30.09.2012 r. pomocą lekową objęto 882 rodziny, kwota przyznanej pomocy wyniosła 179.284,77 zł.

2. Program osłonowy „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Na podstawie ww. programu Ośrodek realizował w 2012 roku projekt, pt. „Przyszłość zaczyna się dzisiaj.” Jego istotnymi elementami były warsztaty dla młodzieży w wieku 13 -19 lat na temat radzenia sobie ze stresem oraz wzbogacenie o nowe elementy programu grupy socjoterapeutycznej dla dzieci w wieku 8 -12 lat. Obie propozycje adresowane są do osób z rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie lub zagrożonych jego wystąpieniem, i tak:

- warsztaty dla młodzieży trwały w okresie październik-listopad 2012 r. (8 spotkań po 1,5 h każde), w których uczestniczyło 16 osób. Ich celem było nabycie przez uczestników umiejętności radzenia sobie ze stresem, redukcji napięcia emocjonalnego, wykorzystania swoich mocnych stron w trudnych sytuacjach oraz poprawa funkcjonowania w społeczeństwie,
- zajęcia grupy socjoterapeutycznej dla dzieci w wieku 8-12 lat potrwają od września 2012r. do czerwca 2013 r. Uczestniczy w nich 12 dzieci. Spotkania grupy odbywają się w każdą środę miesiąca, w godzinach 17.00-18.30 oraz raz w miesiącu w sobotę (termin ruchomy). Towarzyszą im zajęcia edukacyjne dla rodziców (9 rodziców),
- uczestnicy projektu pt. „Przyszłość zaczyna się dzisiaj” wzięli udział w całonocnej wycieczce do Biebrzańskiego Parku Narodowego, która odbyła się 20 października 2012 roku.

3. „Program Pomocy Społecznej Miasta Białegostoku na lata 2011-2013” przyjęty uchwałą nr XII/97/11 RM z dnia 30 maja 2011r. Program określa główne kierunki działań Miasta w zakresie umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych oraz wspierania ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz umożliwienia życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Powyższe działania oparte są o zasadę subsydiarności, wspomagającą i wykorzystującą aktywność własną osób i rodzin ubiegających się o pomoc społeczną. Zakładane w programie cele i zadania są inicjowane, rozwijane i realizowane we współpracy z wieloma podmiotami, m.in.: Podlaskim Urzędem Wojewódzkim, Departamentem Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego, Dziennym Domem Pomocy Społecznej, domami pomocy społecznej, organizacjami społecznymi i organizacjami pozarządowymi, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, Powiatowym i Wojewódzkim Urzędem Pracy, Strażą Miejską, Policją, „Caritas” Archidiecezji Białostockiej, Prawosławnym Ośrodkiem Miłosierdzia Diecezji Białostocko-Gdańskiej „Eleos”, Polskim Czerwonym Krzyżem, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, Stowarzyszeniem „Ku Dobrej Nadziei”, Schroniskiem Stowarzyszenia Penitencjonarnego „Patronat”, pracodawcami, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, prokuraturą, Policją, sądami, placówkami ochrony zdrowia, Fundacją Edukacji i Twórczości, Radą Romów w Polsce, szkołami, przedszkolami, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, kuratorami, kościołami i innymi podmiotami. Ww. program dotyczy w szczególności: pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej, a także działań aktywizujących i reintegracyjnych osób i rodzin.

[Akta kontroli, str. 120-121]

13) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego

Zadanie realizowano na bieżąco.

14) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej

W związku z obowiązkiem przedstawienia do 30 kwietnia każdego roku radzie gminy/powiatu oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej, z uwzględnieniem: infrastruktury, kadry, organizacji pozarządowych i nakładów

finansowych na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący Ośrodek przygotował „Ocenę zasobów pomocy społecznej na rok 2011 dla gminy/powiatu wraz z wnioskami i rekomendacjami”, którą organ wykonawczy przedstawił na XXVI sesji Rady Miejskiej Białegostoku 23 kwietnia 2012r.

[Akta kontroli, str.119-120]

15) utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników

W 2012 r. zapewniono środki na utrzymanie Ośrodka, w tym na wynagrodzenia pracowników.

[Akta kontroli, str.119]

III. Realizacja zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z art. 20 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2009r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.):

1) pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia

MOPR w okresie od 01.01.2012r. do 30.09.2012r. udzielił pomocy w zakresie Indywidualnego Programu Integracji (IPI) 61 cudzoziemcom (30 środowisk), w tym 40 dzieciom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą oraz opłacał składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Część programów stanowiła kontynuację z roku poprzedniego – 42.

Z powyższej liczby 3 środowiska liczące łącznie 10 osób to cudzoziemcy posiadający status uchodźcy (w tym jeden Białorusin), pozostałe osoby posiadają ochronę uzupełniającą na terenie RP.

W ww. okresie udzielono pomocy poprzez rozpoczęcie realizacji 19 (obejmujących 42 osoby) indywidualnych programów integracji,

- wydano 19 decyzji administracyjnych przyznających pomoc integracyjną na podstawie ww. programów,

- opłacano składkę zdrowotną za 9 osób.

Ponadto wydano 3 decyzje odmawiające przyznania pomocy integracyjnej, w związku z tym, że:

- 1) wniosek został złożony po terminie określonym w art. 91 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej;
- 2) cudzoziemiec został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione umyślnie (art. 95 ust. 4 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej);
- 3) rodzina cudzoziemców opuściła terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w trakcie postępowania administracyjnego dotyczącego przyznania pomocy integracyjnej.

W związku z akceptacją IPI przez Wojewodę Podlaskiego, ww. osobom przyznano decyzjami administracyjnymi świadczenia pieniężne na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej, opłaty mieszkaniowe oraz na pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego.

Kursy języka polskiego organizuje Fundacja Edukacji i Twórczości w Białymstoku. Cudzoziemcy podpisują zgodę na przekazywanie części ww. świadczenia (80 zł miesięcznie za osobę uczestniczącą w kursie) na konto Fundacji. Przeznaczenie części świadczenia na pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego jest stosowane w przypadku osób dorosłych, u których znajomość języka polskiego wskazuje na taką potrzebę.

W związku z realizacją IPI, w przypadkach gdy okres objęcia pomocą rozpoczynał się od daty wcześniejszej, niż rejestracja osoby w Powiatowym Urzędzie Pracy (PUP) i objęcie jej

ubezpieczeniem przez PUP opłacano składki zdrowotne. Pomoc w formie pracy socjalnej opisano na 8 stronie protokołu.

Stwierdzono, że pomoc dla cudzoziemców, w ramach indywidualnego programu integracji, udzielano na wniosek złożony w terminie 60 dni od dnia uzyskania przez niego w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, do którego były dołączone odpowiednio: kopia decyzji o nadaniu statusu uchodźcy bądź ochrony uzupełniającej, dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej, karta pobytu wydana w związku z nadaniem statusu uchodźcy. Pomoc była udzielana w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy i obejmowała świadczenia pieniężne, opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne, pracę socjalną, poradnictwo specjalistyczne, udzielanie informacji oraz wsparcia w kontaktach z innymi instytucjami. W sprawdzonych aktach spraw znajdują się dokumenty odzwierciedlające monitorowanie postępu cudzoziemców w procesie integracji w ramach realizowanych IPI, tj.: notatki służbowe, oceny w postępie procesu integracji, co najmniej raz na 3 miesiące, ocena końcowa realizacji programu integracji.

[Akta kontroli, str. 118-119]

Dokonano kontroli losowo wybranych akt, w tym decyzji rozstrzygających postępowania administracyjne:

1. DŚ.539.11.44103.2011.CW z 05.10.2011	6. DŚ.137.11.20148.2012.CW z 17.04.2012
2. DSS.288.11.30591.2012.KD z 21.06.2012	7. DŚ.729.4.50678.2011 z 17.11.2011
3. DŚ.323.11.23072.2011.JK z 19.05.2011	8. DŚ.54.20.11.9993.2011.JK z 23.02.2012
4. DSS.301.11.38709.2012.KD z 27.08.2012	9. DSS.233.11.33302.2012.BS z 13.07.2012
5. DŚ.49.11.12302.2012.CW z 23.02.2012	10. DSS.270.11.35361.2012.KD Z 27.07.2012

2) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Na terenie Miasta Białegostoku funkcjonują dwa ośrodki wsparcia - Środowiskowe Domy Samopomocy (ŚDS). Są one dziennymi ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi: przewlekłe chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo (typ AB), realizujących proces wspierająco – aktywizujący osób, które mają poważne trudności w życiu codziennym i wymagają pomocy niezbędnej do funkcjonowania w środowisku rodzinnym i społecznym.

1. Środowiskowy Dom Samopomocy w Białymstoku, przy ul. Białej 13/33 dysponuje 50 miejscami, które są w całości wykorzystane. W okresie od 01.01.2012r. do 30.09.2012r. skierowano do niego 53 osoby (3 osoby zrezygnowały z uczęszczania).

W § 6 pkt 11 statutu dokonano zapisu, że do zadań Ośrodka należy prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy oraz w § 12 pkt 13 regulaminu organizacyjnego MOPR wskazano, że ŚDS wchodzi w jego skład i funkcjonuje jako jedna z komórek organizacyjnych. Zgodnie z definicją zawartą w art. 6 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej ośrodek wsparcia jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej. Należy zaznaczyć, że każdy z podmiotów wskazanych w definicji jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, ma przypisane zupełnie inne zadania określone w ustawie o pomocy społecznej. Fakt ten dodatkowo uzasadnia odrębne ich funkcjonowanie w ramach odrębnych samorządowych jednostek organizacyjnych.

Z ustaleń dokonanych pomiędzy Dyrektorem MOPR, a Wojewodą Podlaskim ŚDS zostanie wydzielony ze struktur Ośrodka z dniem 31 grudnia 2014r., zgodnie z harmonogramem dochodzenia do standardów.

2. Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób przewlekłe psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo Caritas Archidiecezji Białostockiej w Białymstoku, przy ul. Pogodnej 63

dysponuje 45 miejscami (od grudnia 2012r.), które są wykorzystane. W okresie 01.01.2012r.-30.09.2012r. skierowano do niego 38 osób (3 osoby zrezygnowały z uczęszczania).

Zdaniem Dyrektora Ośrodka, ilość miejsc w ww. ŚDS zabezpiecza potrzeby Miasta Białegostoku. Do 30.09.2012r., na skierowanie do ŚDS, przy ul. Białej oczekiwały 2 osoby, które są zainteresowane skierowaniem do niego po ukończeniu szkoły, w czerwcu 2013 roku. Na skierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy, przy ul. Pogodnej do 30.09.2012r. oczekiwały 3 osoby, w związku ze zwiększeniem od grudnia 2012r. liczby miejsc z 35 do 45 oczekujący na przyjęcie do tego ośrodka zostaną do niego skierowani.

[Akta kontroli, str. 39, 117-118]

Dokonano kontroli losowo wybranych akt, w tym decyzji rozstrzygających postępowania administracyjne:

1. DŚ.5377.1.54866.2011.JK z 07.12.2011	6. DŚ.737.3.19261.2012.KD z 11.04.2012
2. DS.1120.3.22318.2012.KD z 30.04.2012	7. DŚ.814.3.19312.2011.KD z 11.04.2012
3. DSS.1853.3.2012.KD z 02.08.2012	8. DŚ.199.4.17841.2012.KD z 28.03.2012
4. DŚ.3383.3.512.2012.JK z 015.01.2012	9. DŚ.3381.3.15.2012.JK z 02.01.2012
5. DŚ.3427.3.1069.2012.JK z 10.01.2012	10. DŚ.846.3.18952.2012.KD z 05.04.2012

W aktach dotyczących realizacji zadania zgromadzono dokumenty wymagane rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej dnia 9 grudnia 2010r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586). Odpłatność miesięczną za usługi świadczone w domach ustalano zgodnie z art. 51b ustawy o pomocy społecznej.

3) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia

MOPR w ramach „Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” (na lata 2006-2016) realizuje „Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc” w dwóch miejscach: w siedzibie OIK oraz w Areszcie Śledczym w Białymstoku.

- Grupa zamknięta prowadzona w Areszcie Śledczym w Białymstoku:

W 2012 r. kontynuowany był cykl spotkań w ramach programu korekcyjno-edukacyjnego rozpoczęty w 2011 r. W I kwartale odbyło się 11 trzygodzinnych spotkań, w których uczestniczyło 8 kobiet stosujących przemoc, siedem z nich ukończyło cykl zajęć. Zajęcia realizowało trzech pracowników OIK. W październiku rozpoczęto rozmowy indywidualne z osadzonymi mężczyznami mające na celu m. in. kwalifikowanie do grupy korekcyjno-edukacyjnej. Spotkania tej grupy rozpoczną się w listopadzie 2012 r.

- Grupa otwarta prowadzona w OIK:

W I półroczu 2012 r. kontynuowano pracę z grupą korekcyjno-edukacyjną rozpoczętą we wrześniu 2011 roku. Odbyły się 22 spotkania, w których uczestniczyło 11 osób stosujących przemoc. Pięć z nich ukończyło w czerwcu pełny cykl zajęć. Zajęcia prowadziło dwóch pracowników OIK. We wrześniu 2012 roku rozpoczęła pracę kolejna grupa korekcyjno-edukacyjna dla OSP. Po rozmowach indywidualnych i konsultacjach psychiatrycznych zakwalifikowano na nią 14 osób. Do końca października przeprowadzono 7 spotkań 3 godzinnych. Zajęcia prowadzi dwóch pracowników OIK.

- Spotkania indywidualne w OIK oraz w środowiskach rodzinnych:

Od stycznia do września 2012 roku pracownicy OIK przeprowadzili w Ośrodku oraz w środowiskach rodzinnych 161 spotkań z osobami stosującymi przemoc oraz potencjalnymi

uczestnikami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Przez 217 godzin 10 pracowników OIK realizowało ww. zadanie.

Miasto Białystok realizuje również zadania wynikające z realizacji wieloletniego programu rządowego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”. Celem programu jest długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie zjawiska niedożywienia, przez przyznanie i finansowanie gorących posiłków w żłobkach, przedszkolach i szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. W okresie 01.01.2012r. – 30.09.2012r. z tej formy pomocy skorzystało 496 dzieci w żłobkach i przedszkolach, 2195 uczniów w szkołach do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. Ponadto 491 dzieci korzysta z posiłków wydawanych na zasadzie art. 6a ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – Dz. U. Nr 267, poz. 2259, ze zm. Pomoc w formie posiłków przyznano również 594 osobom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej. W ramach tego programu udzielana jest również pomoc w formie świadczeń pieniężnych na zakup żywności – z tej formy pomocy skorzystało 9529 osób z 4242 rodzin.

[Akta kontroli, str. 116-117]

4) udzielanie cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a, pomocy w zakresie interwencji kryzysowej

W 2012 roku zadania nie realizowano - do Ośrodka nie zgłosił się żaden cudzoziemiec będący ofiarą handlu ludźmi, ponadto nie występowano o tę formę pomocy z urzędu.

[Akta kontroli, str.116]

IV. Realizacja wybranych zadań wynikających z art. 112 ustawy o pomocy społecznej

1) Wytaczanie na rzecz obywateli powództwa o roszczenia alimentacyjne.

Dyrektor MOPR nie wytaczał na rzecz obywateli powództwa o roszczenia alimentacyjne na podstawie art. 112 ust. 3 z powodu braku potrzeb w tym zakresie.

[Akta kontroli, str.115]

2) Kierowanie wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami.

W okresie podlegającym kontroli Ośrodek skierował do Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Białymstoku 1 wniosek o ustalenie stopnia niepełnosprawności - na podstawie art. 112 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej - dotyczący osoby obłożnie chorej, przebywającej w szpitalu i nieposiadającej własnej rodziny. W pozostałych przypadkach zadanie to nie było realizowane w omawianym trybie, gdyż nie zachodziła taka konieczność. Znaczna część osób była w stanie samodzielnie lub przy udziale członków swojej rodziny ubiegać się o uzyskanie ww. orzeczenia. Kolejna grupa osób otrzymała w tym zakresie niezbędne wsparcie i pomoc w ramach pracy socjalnej. Natomiast w przypadku osób niepełnoletnich wnioski o ustalenie niepełnosprawności składali rodzice lub opiekunowie prawni.

[Akta kontroli, str. 115]

3) Nadzór nad działalnością jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, oraz ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej i ośrodków interwencji kryzysowej.

Prezydent sprawuje przy pomocy MOPR nadzór nad działalnością domów pomocy społecznej (DPS) prowadzonych przez Miasto Białystok w ramach bieżącego nadzoru jak również kontroli. Kontrole w DPS, przeprowadzane są na podstawie rocznego planu kontroli, w którym ujmowane są kontrole kompleksowe i problemowe. Poza rocznym planem kontroli przeprowadzane są również kontrole doraźne o charakterze interwencyjnym oraz sprawdzające.

Dział Nadzoru i Kontroli MOPR na bieżąco monitoruje prawidłowość i zgodność działalności jednostek z obowiązującymi przepisami. Sporządzane są informacje w zakresie spraw dotyczących planowania i realizacji budżetów. Przygotowywane są dyspozycje dotyczące uruchomienia środków finansowych DPS.

W DPS przy ul. Baranowickiej, w 2012r. przeprowadzono dwie kontrole. W wyniku pierwszej - doraźnej, na podstawie zgromadzonych dokumentów odstąpiono od wydania zaleceń pokontrolnych, protokół z wykonania drugiej - kontroli problemowej (wynikająca z planu kontroli 2012r.) został podpisany przez dyrektora DPS w dniu 12.11.2012r., również w tym przypadku odstąpiono od wydania zaleceń pokontrolnych, w związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości.

W DPS przy ul. Świerkowej 9 w Białymstoku planowano przeprowadzenie kontroli problemowej w IV kwartale 2012r. Ostateczny termin zakończenia kontroli wraz z przekazaniem protokołu kontroli planowany był w grudniu 2012 r.

W strukturze MOPR funkcjonuje OIK, który jest jednostką specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego oraz ŚDS przy ul. Białej. Bieżący nadzór nad ww. jednostkami jest wykonywany przez właściwych zastępców dyrektora MOPR oraz na zasadach kontroli wewnętrznej określonej Zarządzeniem Dyrektora MOPR Nr 29/2012 z dnia 14 czerwca 2012r. w sprawie wprowadzenia regulaminu wykonywania kontroli przez pracowników MOPR.

Dyrektor MOPR wydał Zarządzenie Nr 29/2012 z dnia 14 czerwca 2012r. w sprawie wprowadzenia regulaminu wykonywania kontroli przez pracowników MOPR, w którym określił zasady i tryb przeprowadzania kontroli w domach pomocy społecznej prowadzonych przez Miasto Białystok oraz komórkach organizacyjnych MOPR (§ 1 regulaminu). Regulacje zawarte w regulaminie wykonywania kontroli zawężają katalog podmiotów, które powinny być nadzorowane zgodnie z art. 112 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej tj. jednostki specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego (o ile takie funkcjonują na terenie powiatu poza strukturą ośrodka), ośrodki wsparcia (np. Środowiskowym Dom Samopomocy dla osób przewlekle psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo Caritas Archidiecezji Białostockiej w Białymstoku oraz Dzienny Dom Pomocy Społecznej), ośrodki interwencji kryzysowej (w chwili obecnej funkcjonuje w strukturach MOPR).

[Akta kontroli, str. 114-115, 149-158]

4) Koordynacja realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych

MOPR koordynuje realizację Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2011 – 2020 (uchwała Nr XXI/199/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30 grudnia 2011r.). Ośrodek w 2012r. sporządził Raport z wykonania Strategii za 2011r. i przekazał Prezydentowi Miasta Białegostoku za pośrednictwem Departamentu Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego. Do raportu dołączono także pismo z dnia 27 lipca 2012r. DNK.061.1.2012 zawierające uwagi, a także propozycje zmian w dokumencie. Zdaniem Dyrektora MOPR uwagi i propozycje, wynikały z analizy przedłożonych przez realizatorów danych całościowych za 2011r., a także z prowadzonych rozmów z poszczególnymi realizatorami w I kwartale br. Koordynacja strategii polega również na bieżącym opiniowaniu projektów, np. organizacji pozarządowych w zakresie realizacji zadań wynikających ze Strategii, a w ciągu roku pracownicy MOPR uczestniczą w komisjach konkursowych rozstrzygających wnioski na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej zapisanych w strategii.

[Akta kontroli, str.114]

5) Składanie radzie miasta corocznego sprawozdania z działalności ośrodka oraz przedstawiania potrzeb w zakresie pomocy społecznej

Dyrektor Ośrodka złożyła Radzie Miejskiej Białegostoku (RM) na sesji, która odbyła się 23 kwietnia 2012r., coroczne sprawozdanie z działalności Ośrodka, a na sesji RM 12 grudnia 2011r. przedstawiła wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej na 2012r.

Biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej na podstawie art. 112 ust. 13 ustawy o pomocy społecznej RM opracowała i wdrożyła za pośrednictwem MOPR, niżej wymienione lokalne programy pomocy społecznej:

- „Program Pomocy Społecznej Miasta Białegostoku na lata 2011-2013” przyjęty uchwałą nr XII/97/11 RM z dnia 30 maja 2011r.
- Program osłonowy w zakresie zmniejszenia wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Miasta Białegostoku, przyjęty na podstawie uchwały Nr XXVI/265/12 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 23 kwietnia 2012 r.

[Akta kontroli, str.112-114]

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu w książce ewidencji kontroli Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku pod pozycją numer 8/2012.

Protokół niniejszy sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje Dyrektor Ośrodka, drugi Wydział Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku została poinformowana o przysługującym prawie zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole.

Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

Kontrolowany:

Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Białymstoku

/ - /

mgr Zdzisława Sawicka

29.01.2013r. Białystok

Kontrolujący:

1. Barbara Kosmaczewska /-/

2. Marta Giermaniuk /-/

